

Promicanje svećeničkoga podmlatka. *)

Crkva u hrvatskom narodu prolazi danas kroz jednu od najkritičnijih faza svoga razvoja. Današnje se doba može donekle isporučiti s vjerskim stanjem 16. vijeka, kad je protestantizam stao zadirati u tijelo hrvatskoga naroda, a kler velikim dijelom ili se iznevjerio svojoj zadaći ili stao pristajati uz novo krivovjerstvo, dok je samo malen dio ostao svijetlo svijetu i sol zemlji. Uzmemo li još u obzir nesredene i rastrovane prilike, što su nastale neprekidnim krvavim borbama i islamom, koji se do konca 16. vijeka uspeo na vrhunac svoje moći, onda vjerska slika onoga doba izlazi još dezolatnija.

Danas nam se nije boriti s islamom, a nije nam opasan ni protestantizam, koji se u nas obukao u bezazlenije ruho starokatolicizma. Danas nam se boriti s kud i kamo štetnijim protivnikom, to je moderni materijalizam, koji se uvlači gotovo neopazice u sve slojeve i guši i ubija kršćanski duh. On je najviše skrivio, da nas je zadesilo najveće zlo, što može zadesiti jedan katolički narod, a to je — nestašica svećenstva. Ova je opet nestašica najbolji i najjači saveznik i promicatelj materijalizma, modernog poganstva.

O nestašici se svećenstva u nas već prilično i govorilo i pisalo. a u tom ne valja sustati, jer je stvar odviše važna, dok široki slojevi i ne slute, kakva nas budućnost čeka, potraje li u nas ovakovo opadanje broja svećenstva, kakovo danas gledamo. Neupućenost narodnih masa ogleda se u riječima nekog dobričine, koji je nakon propovijedi o ovom vitalnom pitanju naivno izjavio: »Pa ima i previše svećenika!«

Svu ozbiljnost položaja može da ocijeni samo onaj, koji zna, kako je po odredbi bož. Spasitelja tijesno skopčan sa svećenikom gotovo cijeli vjerski život ne samo socijalni nego i privatni t. j. pojedinog vjernika. Gospodin i Spasitelj naš tako je uvrstio u zgradu crkvenu svećenika, da se ta zgrada počimje rušiti, čim se iz nje izvadi svećenik. Radi se dakle u nas o samom opstanku katolicizma i vječnih njegovih vrednota, radi se o vremenitoj i vječnoj sreći mnogih i mnogih biliada hrvatskoga naroda. Ne velim, da nam prijeti cijela i neposredna opasnost, da će se to dogoditi za nekoliko godina, ali je sigurno ovo: ako s pomoću Božjom ne ustavimo proces padanja, ako nam dragi Bog ne dade većeg broja dobrih svećenika, Crkva će u nas za nekoliko generacija biti nalik vrtu, na koji se oborio divlji ciklon . . .

*) Čitano na zborovanju gospojinske kongregacije Bezgrješnoga Začetka u Zagrebu u čast bl. Terezije od Malog Isusa 13. siječnja 1924.

Ovaj bi se sud mogao kome učiniti odveć pesimističan, ali opravdat će ga i ovo par poteza slike, što je pruža danas hrvatska Crkva: potrebe rastu, jer se množi broj duša, raste broj škola i vjerskih društava, bez kojih nema intenzivnijeg vjerskog života, otežava se duhovna pastva industrijalizacijom privrednoga života. Morao bi dakle broj svećenika rasti, ali statistika pokazuje ne porast, pače ni jednak broj svećenika, nego konstantno brojčano opadanje. Potresan je i tipičan u tom pogledu primjer zagrebačke nadbiskupije: u ovoj golemoj dijecezi od kojih 1,600.000 katolika umre u godini dana 15-20 svećenika, po nekoliko ih se svake godine poslije rata odmetnulo: na mjesto mrtvih i na mjesto odmetnika dodu dva, tri svake godine! Neka to potraje ovako na pr. 10 godina: novi manjak će iznositi otprilike 170 svećenika, a valja znati, da u zagrebačkoj dijecezi dolazi na jednu župu veliki broj od 4500 vjernika (u Francuskoj, gdje ima i mnogo redovnika, samo 1000 vjernika), koji su obično rasuti u 3, 5, 8 i više filijala; uzmite u tom naše prometne prilike i veliku udaljenost mnogih filijala od matice, pa škole, a obično župnik sâm, koji se kadšto mora brinuti i za susjednu veliku župu . . .

Na dlanu je, kakve moraju biti posljedice ovaka stanja, a to će se stanje za 5—10 godina još pogoršati: najveći dio naroda bez prave duhovne pastve, velik dio bez svete Euharistije, srca i žarišta Crkve i vrhunarnog života, bez ostalih svetih otajstva, većina djece bez redovite i sustavne vjerske obuke . . . Mnogo je poroka u narodu unatoč blagotvornom djelovanju Crkve, koja je i po priznanju misaonih, a nepristranih protivnika najbolja odgojiteljica naroda. No šta će biti istom onda, kad se utjecaj Crkve svede na rad šačice svećenikâ, od kojih će svaki imati na brizi tri, četiri župe?

Nije nas dakle iznenadilo, što su naši duhovni pastiri uočivši prvi ovu opasnost podigli svoj glas i pozvali sav koliki vjerni narod na oprez, neka poradi, da nas mine ovo najveće zlo. Nazad otprilike godinu dana čuli smo očinski glas našeg preuzvišenog natpastira, koji nam je u okružnici o Euharistijskom kongresu od 29. siječnja 1923. ovako progovorio: »ako je predragi naš Spasitelj . . . što prije povraći«. (Euh. kongres str. 26.).

Naš je prečasni episkopat progovorio i u osmoj rezoluciji Euh. kongresa, što ju je jednodušno usvojio možemo reći čitav hrvatski narod zastupan na tom kongresu, a u kojoj se veli:

»S velikom bojazni gledamo . . . kršćanski život«. (Euh. kongr. str. 228.).

Sveta Stolica, od Boga postavljene svjetionik i putokaz pravovjernima, često je, osobito u posljednjih godina, naglasila potrebu promicanje svećeničkoga podmlatka. U tom je pogledu karakteristično pismo pape Benedikta XV. od 9. kolovoza 1916. upravljeno ocu de Flochu, iz kongregacije Svetoga Duha, koji je sv. Ocu prikazao djelce: *Les élites sociales et le sacerdoce*. (Acta Apost. Sedes 1. II.

1917). Sv. Otac veli u tom pismu, da je pitanje svećeničkoga podmlatka bitno i glavno po Crkvu i po društvo u svako doba, a danas je kud i kamo težeg karaktera; svi su društveni slojevi dužni da se odazovu milosti poziva za svećenički stalež; svećeništvo je svjetlost svijetu i sol zemlji, ono je sreća obitelji i bedem društvenoga poretka; ono ima prvu ulogu u budućoj obnovi i zato sv. Otac želi, »da sva kršćanska srca združe svoje nastojanje i svoje molitve u svetoj križarskoj vojni«. Napokon papa poziva roditelje, neka se ne plaše upravljati pogled svoje djece prema sjajnom svijetlu svetišta; neka dušobrižno svećenstvo sa svom gorljivošću nastoji oko toga da otkrije i njeguje sposobnosti za svećenički stalež; učitelji neka drže na umu ovu stvar u obuci mladeži, a biskupi neka daju pobudu i skladnost svemu ovome nastojanju.

Od mnogog ostaloga, što je Sv. Stolica učinila, da potakne i pastire i narod na što življi rad za svećenički podmladak, uski nam okvir ovoga predavanja dopušta da spomenemo još samo dvoje: 1. Sveta je Stolica dala mnoge i velike oproste i duhovne milosti svima društvima, koja se mole ili koja inače rade za svećenički podmladak. 2. Današnji sv. O. Papa Pijo XI. jednu je od prvih pastirskih riječi izrekao u prilog radu za svećenički podmladak. To je bilo skoro iza njegova uzvišenja, 22. veljače 1922., kad je primio u audienciju župnike grada Rima te im govorio gotovo samo o svećeničkom podmlatku. Tekst je alokucije donio *Osservatore Romano* odmah sutradan (23. II.) Sveti je Otac rekao uz ostalo i ovo:

»Prihvaćam ovu tako rijetku zgodu, da vam napose preporučim *djelo nad sva djela*, a to je *rad za svećenički podmladak*«. Pošto je ovako autoritativno podcrtao zamašaj ove akcije, pohvalio je milanski kler, koji je u svakom pogledu tako dobar i vrstan i brojan, a da je takav, zasluga je dušobrižnikâ, koji umiju otkriti u diećacima i mladićima klice svetoga zvanja, voditi ih, čuvati, pomagati. »Nema sumnje«, nastavi sv. Otac, »da će vaša poznata gorljivost, premili župnici ovoga uzvišenoga grada, biti to veća, što su veće potrebe današnjega doba . . . Tako će vašim nastojanjem procvasti ovaj božanski dar milosti svećeništva, svetoga svećeništva, jer su narodi dobri; kad imaju dovoljan broj svećenika, svetih svećenika« (Recr. sacerd. br. 69).

Mogao bi tkogod reći: »Vidim, da je od prijeko potrebe da dobijemo dovoljan broj vrijednih svećenika, ali to se nas svjetovnjaka ne tiče; neka se za to brine hijerarhija«.

U takovu shvaćanju ovog problema očituje se nepoznavanje socijalnoga karaktera Crkve. Stvar se i te kako tiče sviju nas; tiče se sadašnjosti, tiče se budućnosti naših familija i čitavog naroda, pa ako mi možemo nešto pridonijeti povoljnu rješenju ovoga najvećeg i najzamašnijeg problema, onda smo to dužni i učiniti. Zato s pravom veli G u i b e r t u svom djelu *La culture des vocations*: »Nje-

govanje zvanja (svećeničkih) jest djelo tako velikog socijalnog zamašaja, da se nameće svim kršćanima bez razlike. Mi smo svi solidarni u očuvanju, u razvijanju djela Crkve . . . Svećenici, redovnici i vjernici, mi svi sačinjavamo jednu vojsku: jedni su vođe, drugi su vojnici, a svi imaju jednak interes oko napretka katoličke akcije: obveze su nam iste, samo je različit način, kojim se vrši. . . »

Stoga vidim, da je Crkva od davnine apelirala na sve vjernike bez razlike, da suraduju u rekrutiranju svećenika, o čemu svjedoče starinske liturgije i tradicionalne discipline. Na stanovite dane ona organizuje vjernike, da zajedničkim, kolektivnim činima izmole u Boga svećenikâ. Četiri puta u godini, o kvatrima, sva se Crkva moli; ona posti, čini pokoru, da umilostivi Boga, neka joj dade dobrih svećenika, neka ih očuva u kreposti. Krasno to kaže ugledni francuski kritičar i književnik Georges Goyau u članku »Le devoir actuel des laïques pour le recrutement sacerdotal«: »Četiri se puta u godini poziva kršćanska zajednica, da se sabere, da poštija oholost življenja, da klekne s nekim zabrinutim pouzdanjem u Boga, neka bi Bog produljio život svećeništvu, koje je nužno da se nastavlja život Kristov. Nema ništa tajinstvenije ni intimnije od toga, kako nikne svećenički poziv: u tom se očituje vlast Božja; malo ima djela ovdje na zemlji, koja bi više bila njegovo djelo. Pa ipak Bog hoteći da se služi ljudima u svemu što je veliko, hoće da mi sudjelujemo i u ovom djelu te slanje poslanika u žetvu dobije pobudu s naše strane, pobudu naše molitve«.

Pravi će dakle katolik imati interesa za ovo životno pitanje katolicizma, ali taj interes mora da bude aktivan, djelotvoran. Šta nam je dakle činiti?

1. Prvo i glavno pokazao nam je sam božanski Spasitelj. On je gledao u daleke vijekove i vidio sve teškoće, na koje će naići njegova sveta Crkva; vidio je, da će kadšto nastati nestašica svećenika. I njegova se presvetoga Srca dojmilo golemo zlo, što će nastati po njegove vjernike, ako ne budu imali pastira. Priprostim, ali potrebnim riječima pripovijeda to sveti Matej (9, 35—38): »I idаше Isus okolo po svim gradovima i selima naučajući po zbornicama njihovim i propovijedajući evanđelje o kraljevstvu i iscjeljujući svaku bolest i svaku nemoć. A gledajući ljude sažali mu se, jer bijahu izmučeni i ležahu kao ovce, koje nemaju pastira. Tada reče učenicima svojim: Žetve je eto mnogo, no poslanika je malo. Molite se dakle gospodaru žetve, da pošalje poslanikâ u žetvu svoju«. Gospodar žetve — to je On, Isus; poslanici — to su njegovi svećenici; žetva, to su vjernici, otkupljeni presvetom njegovom krvlju. Isus želi, neka se molimo, da bi se smilovao izmorenim ljudima i pastire im poslao . . .

Ove nam riječi donekle otkrivaju način, kojim se služi Božja providnost u spasavanju duša: Bog hoće, neka mi molitvom svojom

isposlujemo, da nam dade svećenikâ. I s u s zove, O n daje zvanje, o n šalje, ali uz pogodbu, da se mi za to molimo. Do molitve stoji, hoćemo li imati pastira: Molite se dakle gospodaru žetve. Ima i drugih sredstava, kojima se bude, njeguju i pomažu svećenički pozivi, ali Isus je označio najvažnije: Molite se . . . !

Hvala Bogu, mi smo već počeli moliti, molitva za svećenički podmladak širi se sve više, a velika je zadovoljština Gospojinske Marijine kongregacije Bezgrješnog Začetka u Zagrebu, da je ona dala pobudu za kvatreno klanjanje u Zagrebu i u provinciji u svrhu promicanja svećeničkih poziva. Ali to je još malo: treba da čitav narod pane na koljena i da sklopljenih ruku juriša na nebo zaufano se moleći gospodaru žetve; onda se smijemo nadati, da će se unilostiviti božansko Srce gospodara žetve . . . Crkva očekuje, da će se u prvim molitvenim redovima naći članovi vjerskih društava i bratovština, pa bi bilo dobro da ne prode nijedan sastanak, da se ne molj zajednički za svećenički podmladak*).

2. Molitvi treba da dodamo i rad. Ora et labora! Moli i radi! To vrijedi i ovdje. Mogao bi Bog i sam učiniti sve, što treba, da se u nekome probudi poziv za svećeništvo i da se taj poziv razvije i da dozrije, ali je On tako udesio djelo spasenja, da se čovjek spasa po čovjeku. Tu vrijedi riječ André Godarda: Čovjek ne može biti bez pomoći Božje, a Bog ne će da bude bez čovječje suradnje (Les routes d'Arles p. 143). Georges Goyau veli u već spomenutom članku: »Suradnja milosti Božje i energije ljudske, svemogućnosti Božje i inicijative ljudske, u tome je jezgra čitavoga djela spasenja: to je zakon, kojem se ništa ne izmiče, kojem je podvrženo i samo množenje svećeničkih poziva«.

Bog dakle očekuje od nas rad, suradnju. U čemu sastoji ta suradnja?

a) Kadšto ćemo imati priliku da otkrijemo zvanje u dječaka, mladića; mi ćemo takovo zvanje njegovati, u dječaka podržavati take plemenite želje, biti mu na pomoć da sprovodi dublji kršćanski život. Takova se prilika nadaje na pr. uzgojiteljima, uzgojiteljicama. Držimo li, da nam nedostaje iskustva u nekim slučajevima, zaiskat ćemo savjet u iskusnijih od sebe. Kadšto ćemo probuditi zvanje, koje kanoti drijema u nevinu srcu, dat ćemo smjer plemenitim, ali još neodređenim težnjama mlade duše željne idealna i požrtvovna života. To nije nepovlasno nagovaranje, još manje je to moralni pritisak, koji bi dakako trebalo osuditi, već je to dobro djelo, kad

*) Tiskane molitve mogu se dobiti besplatno kod »Društva za sveđiljno klanjanje« u Zagrebu (Samostan čč. ss. milosrdnica, Gundulićeva ulica 17). Nadamo se, da ćemo skoro moći raspačavati i litanije u čast blažene Tereze od Maloga Isusa, koja je osobita zaštitnica svake akcije za svećenički podmladak.

pomažemo, da milost jače zahvati dušu, koja traži Boga, a sposobna je da se danas sutra posveti službi oltara. Ovo smijemo činiti to pouzdanije, što pomažemo dječaku, mladiću do najveće sreće. Svijet drukčije sudi, ali se vara: a priori je jasno, da Isus svog svećenika ne će pustiti bez radosti; a iskustvom je utvrđeno, da dobar svećenik ima obilato radosti nutarnje, one prave, duboke, koja ne ovisi toliko o vanjskom svijetu, već izvire iz slatke svijesti, da svoj život i sile svoje troši za vječne interese, da je tako tijesno združen s Velikim Svećenikom, Bogom-čovjekom Isusom Kristom, da vrši službu, koje Bog ni anđelima nije povjerio, da je najveći dobrotvor ljudi, braće svoje i Kristove . . .

b) Ako dosad nisam izazvao opozicije, makar samo nutarnje. tihe, bojim se, da ću je možda sada izazvati kod jednog dijela. Reći ću odmah i otvoreno, o čemu se radi: roditelji, dajte sinove Bogu u službu oltara! Siguran sam, s ovih će riječi gdje koju majku zažepsti u srcu. Njezin sin, može biti jedina, da je ostavi! da uzme na sebe teško breme . . . ! Ah, to je odviše!

Tu mi nehote dolazi na um malen događaj, pripovijeda ga o. Delbrel, velik apostol akcije za svećenički podmladak, urednik časopisa »Le Recrutement Sacerdotal«. U jednom je konviktu pripravljao o. Delbrel sinčića veoma ugledne gospođe na prvu svetu pričest. Ta je gospođa mnogo radila u raznim katoličkim akcijama, napose za Djelo svećeničkoga podmlatka. Jednog dana pripovjedi mu ona, što sve ona radi za svećenički podmladak pa mu priopći svoj naum, da u dječaćkom sjemeništu o svom trošku škola sina svoje sobarice. O. Delbrel joj čestita, a onda će:

»Gospojo, ja držim, da se vi ne ćete zadovoljiti s time, da dadete Bogu dijete svoje sluškinje. Zar ne biste rado dali Bogu dragom svog malog Gerarda?« — Ova revniteljica Djela sveć. podmlatka u čudu ga pogleda pa će onda gotovo s negodovanjem: »Gerarda? Moj Oče, čudnih li u vas nazora! . . .« To čuđenje, to negodovanje odlične dame, budimo iskreni, znači: duhovni je stalež za sirofinju, za niže društvene slojeve . . .

Nekoć nije tako bilo. Nekoć je čak i visoka i najviša aristokracija stupala u crkvenu službu, za nju se i otimala. Danas je Crkva gotovo svuda posve siromašna, ali svećenička je služba jednako sveta, uzvišena, spasonosna, potrebna. Što je dakle uzrok, da kadšto i dobre inače katoličke obitelji zaziru od pomisli, da im sin prigrlji svećeništvo? Neke zabrinjuje predodžba, da je sin svećenik za njih izgubljen, a zapravo sin svećenik više pripada roditeljima negoli na pr. oženjeni sin.

— Ali, reći će tko, danas je tako teško biti svećenik! Dakako, teško je biti »znak, kojem se protuslovi«, teško je snositi mržnju, ali je istina i to, da baš teškoće privlače plemenitu dušu, da je Isus

svojima prorekao progonstvo, mržnju, prezir sa strane svijeta, i mi ne možemo biti Kristovi, a da ne snosimo baštine onih, koji su Kristovi. Istina je napokon, da je od prijekne potrebe, da imamo svećenika, a *ne ćemo ih imati, ako nam ih kršćanski roditelji ne dadu*. Pa i ovdje smijemo pitati: zar samo svećenički stalež donosi sa sobom teškoće, zar su drugi staleži bez njih? Budimo iskreni: sve ovake prigovore diktira zapravo manjak pravoga kršćanskog shvaćanja o vrijednosti ljudskog života, duh svijeta, više manje prikriiven egoizmom. . .

— Još samo jedan prigovor: Mene je strah, da bi mi sin svećenik mogao skrenuti s pravoga puta. Dobar je strah, no ako se budemo ravnali strahom, onda se ne bi valjalo na pr. ni udavati ni ženiti; zar vjenčanjem prestaju sve opasnosti? . . . Uostalom Crkva daje svećeniku toliko sredstava naravnih i vrhunarnih, da mu nije odveć teško ostati na visini svog uzvišenog poziva. A da se svećenici održe u dobru, za to se mi moramo moliti. Nekoji misle, da su izvršili svoju dužnost, ako su kod čaja ili kod kave nesmiljeno prorešetali život ili rad toga i toga svećenika, uzeli na trehu prave ili izmišljene mane svećeničke i kod toga pobožno se sablažnjavali i očima prevrćali, a mnogo bi bolje bilo, da se svaki dan mole za svećenike, da ih dragi Bog sačuva gorljive i kreposne.

Jedna riječ kršćanskoj majci! Ako Vam Bog dragi daje tu sreću, da zamjetite u svom čedu tragove zvanja svetoga, objeručke prihvatite tu milost; negujte taj nebeski cvijetak, da cvate jednoć na svetom oltaru Bogu trojednom na slavu, dušama na spasenje, Vama na utjehu. Davši sinku Vašem zvanje Bog Vas je više odlikovao, nego to i zamislit možete; čeka vas radost, koju je teško izreći, kad danas sutra ugledate sina na oltaru Božjem, gdje prinosi presvetu žrtvu Novog Zavjeta, kad budete primali iz njegovih ruku sveto Tijelo Spasiteljevo. I kad nakon duga zemskog putovanja zaklopite trudne oči i ostali vas svijet zaboravi, svako će jutro V a š svećenik spominjati slatko ime majke svoje, u svetoj žrtvi . . . tako blizu Jaganjcu Božjemu, koji odnima grjehe svijeta . . .

c) Treće, što možemo raditi, jest davanje milostinje za uzgoj svećeničkoga podmlatka. Već čujem prigovor: Zar opet milodari!? Ma to je već kô kakva pošast! . . .

Razumijemo, da čovjeka hvata neka nervoza kad se samo spomenu tako zvani »dobrovoljni prinosi« (koji su često više prinosi nego dobrovoljni!), jer se doista danas toliko skuplja za moguće i nemoguće svrhe, da to prelazi granice. Ali kaošto za nas katolike nema ništa važnije i zamašnije od svećeničkoga podmlatka, tako ne smije biti ni svrhe, za koju bismo radije žrtvovali negoli za ovu. Inače imat ćemo crkvi, ali ne ćemo imati svećenika.

— Ali ja već dajem za druge svrhe! Dajem mnogo za katoličku akciju!

— Svaka čast, ali ovo je prva katolička akcija, nijedna se s njom ne može mjeriti, pa kad ne možemo davati za dvije dobre svrhe, izabrat ćemo važniju, a to je — svećenički podmladak.

Računati nam je s činjenicom, da Bog odabire većinu svojih službenika iz obitelji, koje obično više obiluju djecom nego imutkom. Školanje je pak stvar skupa, u današnjim prilikama za neimućne upravo teška. Smijemo li mi katolici dopustiti, da propanu svećenička zvanja zbog nestašice sredstava? Hrvatski narod treba danas dobrih svećenika kao možda nikad u svojoj dugoj i burnoj povijesti. I kad je tolika potreba, onda je očito, da je najbolje upotrebljena milostinja, koja se daje za uzgoj svećeničkoga podmlatka. Po duši kažem, da mi se ta riječ »milostinja« na ovom mjestu ne sviđa. Bolje bismo rekli — *katolički porez za najveće interese Božje na zemlji*. Taj porez moramo plaćati svi, nema tu oprosta od poreza. Tko ima mnogo dužan je dati mnogo, tko ima malo, dužan je dati malo, ali plaćati moramo svi bez razlike.

Nekoć je Crkva u nas mogla sama školati kandidate duhovnoga staleža, jer su je u davna vremena imućni sinovi hrvatskoga naroda opskrbili imanjima i zakladama i za ovu svrhu; danas nakon onako umine i dalekovidne agrarne »reformne« ona toga ne može ili tek vrlo ograničeno. Naša je dakle dužnost da tu priskočimo u pomoć po primjeru drugih katoličkih naroda, osobito katolika francuskih, koji nam u tome pružaju primjer divne požrtvovnosti.

I u nas se počelo raditi. Između mnogih drugih primjera da spomenem samo nekoliko. Jedna ugledna gospođa poslala je uredništvu nekog časopisa 1000 kruna za oskudne seminarce, neka bi se molili, da dragi Bog dade njezinu sinčiću svećeničko zvanje, a osim toga ona daje mjesečno prinos za istu svrhu. Jedna švelja, koja uzdržuje jedno siročić, daje svakog mjeseca za jednog malog seminarca 1000 kruna. Kad je uzela na sebe brigu za toga seminarca, rekla je ove krasne riječi: »Sad bar znam, za što živim«. U nekom našem gradu kongregacija učiteljica svaki mjesec skupi među svojim članovima oveću svotu za školanje jednog budućeg svećenika . . . U Podgoraču osnovalo se nazad nekoliko godina društvo za pomaganje oskudnih kandidata duhovnoga staleža. U Zagrebu religiozna sekcija »Hrvatske katoličke ženske Sveze« svakog mjeseca skupi priličnu svotu za istu svrhu. U Zagrebu jedna gospojinska kongregacija osim što mjesečnim dobrovoljnim prinosima pomaže školanje jednog seminarca, poduzimlje za ovu svrhu i razne akcije, a mnogo je učinila i za popularizovanje molitve za svećenički podmladak.

Koliko bi se dalo učiniti za vremenito i vječno dobro hrvatskoga naroda, kad bi se sva naša vjerska društva uhvatila u kolo pa svako društvo odabralo po raznim sjemeništim, dijecezanskim i redovničkim, po jednog šticećenika, koga bi pomagalo molitvom i prinosima, da ostvari svoj ideal, da danas sutra bude vjernom narodu pastir

i svijetlo! Kolika radost Spasitelju u svetoj Euharistiji, koju će taj njihov šticećenik dijeliti vjernicima, da im čuva dušu za život vječni! Kolike duše imat će i njima da zahvale, ako se jednoć spase i ugledaju lice Božje u sreći beskrajnoj!

A da to bude, nek nam je svima geslo: Ora et labora: Moli i radi i žrtvuj -- za svećenički podmladak.

Miroslav Vanino D. I.

Katolici u nekatoličkim društvima.

Često se čuje ova riječ: »Ja sam dobar katolik i meni ne škodi ni malo, ako sam član koga nekatoličkog društva. To je klerikalizam, ako nas hoćete da zatvorite u sama katolička društva«. Drugi opet vele: »S nekatolicima ne ćemo nikakve suradnje; svak o sebi; s inovjercima nikakvog kompromisa! E basta!«

Je li ovo sve ispravno i prema katoličkim načelima i prema duhu papinskih odluka i direktiva? Očevidno je, da bi krivo radili oni katolici, koji bi ovako postupali; i ako su katolici, ipak ne bi »katolički« radili. O tome neka nas uvjere ovi reci.

1. Katolik spada u katolička društva.

To se vidi iz ovoga što slijedi.

a) Katolik ne smije stupiti u društva, koja su sumnjiva, osuđena, buntovna, tajna, ili ne će da priznaju nad sobom crkvenu vlast. Tako kaže izričito 684. kanon crkvenog zakonika: »Neka se vjernici čuvaju tajnih, osuđenih, buntovnih, sumnjivih društava, ili onih, koja se otimlju naumice zakonitom nadzoru Crkve (quae studeant sese a legitima Ecclesiae vigilantia subducere)«. Isto se vidi i iz crkvenih kazna protiv članova zabranjenih društava; tako župnik ne smije k sprovodu pripustiti društva, koja su vjeri katoličkoj otvoreno protivna (kan. 1233, § 2); duhovni pastiri treba da vjernike odvrte od sklapanja ženidbe s onima, koji su upisani u društva od Crkve osuđena; dapače župnik ne smije bez dozvole ordinarijata prisustvovati vjenčanju takovih osoba (kan. 1065), niti ih može crkveno pokopati (kan. 1240 § 1); ovakove osobe nemaju pristupa ni u crkvene redove (kan. 542) niti u pobožna društva (693 § 1); Crkva ih udara i drugim kaznama (kan. 2335, 2336).